

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
(ύλη Β' Λυκείου)
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α' ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημοσθένης *Επιτάφιος*, 32 - 36

Οἱ μὲν οὖν ζῶντες οἰκεῖοι τούτων ἔλεινοί, τοιούτων ἀνδρῶν **ἔστερημένοι** καὶ συνηθείας πολλῆς καὶ φιλανθρώπου διεζευγμένοι, καὶ τὰ τῆς πατρίδος πράγματ' ἔρημα καὶ δακρύων καὶ πένθους πλήρη· οἱ δ' εὐδαίμονες τῷ δικαίῳ λογισμῷ. πρῶτον μὲν ἀντὶ μικροῦ χρόνου πολὺν καὶ τὸν ἅπαντ' εὐκλειαν ἀγήρω καταλείπουσιν, ἐν ἧ καὶ παῖδες οἱ τούτων **ὄνομαστοὶ** τραφήσονται καὶ γονεῖς [οἱ τούτων] περίβλεπτοι γηροτροφήσονται, παραψυχὴν τῷ πένθει τῆν τούτων εὐκλειαν ἔχοντες. ἔπειτα νόσων ἀπαθεῖς τὰ σώματα καὶ λυπῶν ἄπειροι τὰς ψυχάς, ἃς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν οἱ ζῶντες ἔχουσιν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ καὶ πολλῷ ζήλῳ τῶν νομιζομένων τυγχάνουσιν. οὐς γὰρ ἅπασα μὲν ἢ πατρὶς θάπτει δημοσίᾳ, κοινῶν δ' ἐπαίνων **μόνοι** τυγχάνουσιν, ποθοῦσι δ' οὐ μόνοι συγγενεῖς καὶ πολῖται, ἀλλὰ πᾶσαν ὄσσην Ἑλλάδα χρῆ προσειπεῖν, συμπεπένθηκεν δὲ αὖ **τῆς οἰκουμένης** τὸ πλεῖστον μέρος, πῶς οὐ χρῆ τούτους εὐδαίμονας νομίζεσθαι; **οὐς παρέδρους** εἰκότως ἂν τις φῆσαι τοῖς κάτω θεοῖς **εἶναι**, τὴν αὐτὴν τάξιν ἔχοντας τοῖς προτέροις ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐν μακάρων νήσοις. [...] ἔστι μὲν οὖν ἴσως χαλεπὸν τὰς παρούσας συμφοράς λόγῳ **κουφίσαι**. [...] χαλεπὸν πατρὶ καὶ **μητρὶ** παίδων στερηθῆναι καὶ ἐρήμοις εἶναι τῶν οἰκειοτάτων γηροτρόφων· σεμνὸν δὲ γ' ἀγήρω τιμὰς καὶ μνήμην ἀρετῆς δημοσίᾳ κτησαμένους ἐπιδεινῶν, καὶ θυσιῶν καὶ ἀγῶνων ἠξιωμένους ἀθανάτων. λυπηρὸν παισὶν ὀρφανοῖς γεγενῆσθαι πατρός· καλὸν δὲ γε κληρονομεῖν πατρώας εὐδοξίας. καὶ τοῦ μὲν λυπηροῦ τούτου τὸν δαίμον' αἴτιον εὐρήσομεν **ὄντα**, ὃ φύντας ἀνθρώπους εἴκειν ἀνάγκη, τοῦ δὲ τιμίου καὶ καλοῦ τὴν τῶν ἐθελησάντων καλῶς ἀποθνήσκειν αἴρεσιν.

Β' ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα «Οἱ μὲν οὖν ζῶντες ... τῶν νομιζομένων τυγχάνουσιν». (30 μονάδες)
2. Πῶς παρηγορεῖ ο ῥήτορας τους συγγενεῖς των νεκρῶν; (20 μονάδες)
3. α) Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω ὀρων του κειμένου: ἔστερημένοι, ὄνομαστοὶ, μόνοι, τῆς οἰκουμένης, οὐς, παρέδρους, εἶναι, κουφίσαι, μητρὶ, ὄντα. (20 μονάδες)
3. β) «τοῦ δὲ τιμίου καὶ καλοῦ τὴν τῶν ἐθελησάντων καλῶς ἀποθνήσκειν αἴρεσιν»: να ξαναγράψετε το χωρίο, αφού αναλύσετε τη μετοχή «τῶν ἐθελησάντων» σε ισοδύναμη πρόταση και κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές. (2 μονάδες)
4. α) Να μεταφέρετε τους παρακάτω τύπους στους ἄλλους βαθμούς: πλήρη, εὐδαίμονας, καλοῦ. (6 μονάδες)

4. β) Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις (οι ρηματικοί τύποι να παραμείνουν στη φωνή που βρίσκονται):

ποθοῦσι: το β' ενικό της προστακτικής στον ίδιο χρόνο

εἶναι: το απαρέμφατο του μέλλοντα

ἔχοντας: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής στον αόριστο

ἐπιδεῖν: τον ίδιο τύπο στον ενεστώτα

ἠξιωμένους: το γ' ενικό της οριστικής στον ενεστώτα

εὐρήσομεν: το απαρέμφατο του ενεστώτα

(12 μονάδες)

4. γ) Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους του παρακάτω χωρίου στον άλλο αριθμό: «νόσων ἀπαθεῖς τὰ σώματα καὶ λυπῶν ἄπειροι τὰς ψυχάς, ἃς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν οἱ ζῶντες ἔχουσιν».

(10 μονάδες)